

Recenzentica:

Sanja Radić Bursać, prof. socijalni pedagog
Viša stručna suradnica u znanosti i visokom obrazovanju
Nastavno-klinički centar
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Sveučilište u Zagrebu

RECENZIJA – MIŠLJENJE O RUKOPISU:

Priručnik projekta

„ŠKOLE HRABROSTI – Prevencija poteškoća mentalnog zdravlja“**Izdavač:**

Hrabri telefon

Autorice:

Antonija Hojt Ilić, prof. socijalne pedagogije

Dolores Kujek, magistra hrvatskog jezika i književnosti i magistra pedagogije

Projekt „Škole hrabrosti“ (Brave Schools – CERV-2024-CHILD) financiran je sredstvima Europske unije i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, uz dobivenu podršku Ureda pravobraniteljice za djecu. U njemu, kao partnerske ustanove, sudjeluje 14 osnovnih škola regionalno raspoređenih u okviru 13 nacionalnih županija.

U suvremenom društvenom kontekstu, **mentalno zdravlje** populacije prepoznato je kao globalni javnozdravstveni prioritet te jedna od osnovnih komponenti i gotovo ključan resurs za socijalni i ekonomski razvoj i opći boljitak zajednica odnosno zemalja. Uvažavajući indikatore i rezultate međunarodnih i nacionalnih istraživanja koji ukazuju na visoku zastupljenost problema mentalnog zdravlja **kod djece i mladih**, naglašava se važnost brige, kontinuiranog i sustavnog djelovanja te preventivnog ulaganja upravo u njihovu **emocionalnu, psihološku i socijalnu dobrobit**. Projekt „Škole hrabrosti“ sa svojom sveobuhvatnošću pristupa i raznolikošću aktivnosti, zasigurno značajno doprinosi ostvarivanju navedenih ciljeva.

Kao jedan od **produkata projekta „Škole hrabrosti“ je Priručnik** koji se može sagledati u okviru nekoliko većih cjelina. **Početna poglavlja su prvenstveno teorijska**, utemeljena na znanstvenim i stručnim spoznajama što je potkrijepljeno nizom relevantnih i recentnih izvora. Unutar njih je jednostavno i sažeto, korištenjem razumljive terminologije i jezika, predstavljen sadržaj vezan uz konceptualizaciju i suvremeno određenje mentalnog zdravlja, prevalencijske podatke u različitim populacijskim skupinama, kao i mogućnosti zaštite i osnaživanja subjektivne dobrobiti djece i mladih. Pri tome je poseban naglasak stavljen na ulogu značajnih odraslih iz obiteljskog i školskog okruženja – roditelje, učitelje i stručne suradnike. **Druga tematska cjelina Priručnika dominantno je praktičnog karaktera** te obuhvaća prikaz osamnaest razvijenih psihoedukativnih **radionica za provedbu s učenicima** osnovnoškolske dobi uvažavajući njihova razvojna obilježja. Također, budućim provoditeljima dane su kvalitetne i primjenjive metodičke smjernice koje zasigurno mogu biti korisne u procesu implementacije. Radionice su strukturirane prema istom slijedu, kroz detaljno opisane aktivnosti iz uvodnog, središnjeg i završnog dijela te uz pripremljene pripadajuće radne materijale, uključujući i evaluacijske obrasce

za praćenje zadovoljstva učenika sudjelovanjem u istima. Sadržajno obuhvaćaju ključne socijalno-emocionalne vještine koje su u stručnoj i znanstvenoj literaturi prepoznate kao značajni zaštitni čimbenici koji doprinose dobrobiti djece i mladih te njihovim pozitivnim razvojnim ishodima. Upravo oni pojedinci koji imaju dobru sliku o sebi, razvijene vještine upravljanja emocijama i ponašanjima, suočavanja s izazovnim i stresnim situacijama te uspostavljanja i održavanja kvalitetnih odnosa s drugima, veće su vjerojatnosti za imati dobro mentalno zdravlje. Stoga osmišljene radionice u sklopu projekta „Škole hrabrosti“ ne samo da prate recentne znanstvene i stručne preporuke vezane uz preventivna ulaganja na ovome području te važnost razvoja kognitivnih, afektivnih i ponašajnih kompetencija kao neophodnih alata u suvremenom dobu, nego ih i operacionaliziraju u vidu osmišljenih raznovrsnih, praktičnih i metodički ujednačenih aktivnosti. Također, u radu se kombiniraju različite intra- i interpersonalne te kreativno-ekspresivne metode i tehnike čime se proširuju pedagoške mogućnosti provedbe, preferirani kanali i modaliteti učenja samih sudionika i njihovo aktivno uključivanje. Dodatno je važno za istaknuti kako su upravo učenici dali vlastiti obol u izboru tema i oblikovanju sadržaja kroz sudjelovanje u fokusnim grupama, kao vrijedan dio procesa procjene potreba populacije kojoj su radionice namijenjene. Na taj su način projektne aktivnosti dodatno obogaćene elementima participativnog pristupa i rada. Drugi dio ove praktično usmjerene cjeline Priručnika obuhvaća prijedloge više od dvadeset **aktivnosti povezivanja školskog i obiteljskog okruženja**. Konkretno, osmišljene su edukativne i informativne, kreativne, sportske i aktivnosti u prirodi te one za jačanje društvene solidarnosti, a s ciljem osnaživanja suradnje i partnerstva između odgojno-obrazovnih djelatnika i roditelja na području brige za i podrške mentalnom zdravlju djece i mladih. Njihovom implementacijom se potencijalno dodatno jača preventivni učinak i domet, to jest, može se očitovati doprinos i u kontekstu razvoja pozitivne kulture i klime škole.

Projekt „Škole hrabrosti“ i pripadajući Priručnik je **sveobuhvatni su u pogledu pripremljenih aktivnosti i ciljnih skupina** kojima su iste namijenjene i/ili dionike koje uključuju, kao i **integracije teorijskih spoznaja i praktičnih alata** za razvoj socijalno-emocionalnih vještina učenika te osnaživanja njihova mentalnog zdravlja. Osmišljene radionice zasigurno mogu značajno doprinijeti kvaliteti stručnog angažmana i predstavljaju ogroman **potencijal za preventivna ulaganja školskih ustanova** na ovome području (postojeća i buduća, od preventivnih programa do preventivnih strategija). Također, sadržaj osmišljenih radionica moguće je dodatno produbiti i proširiti na veći broj susreta od predviđena dva po generaciji, a kako bi učenici imali priliku ne samo steći znanje o različitim aspektima mentalnog zdravlja i međusobno povezanim socijalno-emocionalnim kompetencijama, nego ih i uvježbavati te prenijeti i primjenjivati naučeno u realnom kontekstu svakodnevnog života. Pri tome je važno u razvoju i implementaciji preventivnih programa i strategija uzeti u obzir te integrirati standarde kvalitete i načela učinkovitih psihosocijalnih intervencija.

Ulaganje u mentalno zdravlje djece i mladih suvremenom dobu, obilježenom brzim i intenzivnim promjenama te mnogostrukim zahtjevima, predstavlja temeljnu pretpostavku njihova pozitivnog i uspješnog razvoja, ali i dugoročne društvene održivosti. Projektne aktivnosti „Škole hrabrosti“ predstavljaju vrijedan resurs čija primjena u praksi ne samo da može doprinijeti dobrobiti učenika, nego i osnažiti kompetencije njima važnih odraslih osoba te unaprijediti sustavnu podršku mentalnom zdravlju djece i mladih kroz promišljena preventivna ulaganja u školskom okruženju.

Zagreb, 3. studenog 2025.g.

Recenzentica:

Sanja Radić Bursać, prof. socijalni pedagog

